

Pest actie plan

SiVi

Geschreven op basis van de publicatie “Werken aan een verbindend schoolklimaat: hoe reageert jouw schoolteam doeltreffend op pesten?” uitgegeven door departement Onderwijs en Vorming.

Het pestbeleid op school

In SiVi is het welbevinden van onze jongeren een prioriteit. We willen op onze school een veilig klimaat creëren waarin al onze leerlingen zich harmonieus kunnen ontwikkelen zodat goede leerprestaties en attitudevorming mogelijk zijn.

Dat pesten niet in zo'n omgeving past is overduidelijk. Daarom voeren we een gericht antipestbeleid dat uitgeschreven in een Pest Actie Plan.

Als school proberen we een preventieve aanpak te ontwikkelen waardoor het aantal pestgevallen op onze school daalt. We beseffen dat ondanks deze preventieve aanpak pesterijen nooit helemaal zullen verdwijnen.

Wanneer pesten zich op school voordoet pakken we dit met een niet- bestraffende, probleemoplossende methode aan die gebaseerd is op empowerment van alle leerlingen. Daarnaast vinden we het belangrijk om via een herstelgerichte aanpak alle betrokkenen te benaderen.

In het Pest Actie Plan hebben we een stappenplan ontwikkeld dat voor alle betrokken partijen duidelijk maakt welke acties er ondernomen worden wanneer er iemand gepest wordt. Met dit plan willen we het schoolpersoneel, de ouders en natuurlijk ook de leerlingen op de hoogte brengen van alles wat we op de school ondernemen om een zo veilig en aangenaam mogelijk schoolklimaat te scheppen.

Het werkwoord 'to empower' betekent: 'in staat stellen'. Via een empowermentgesprek geven we leerlingen de kans om greep op hun eigen situatie en hun omgeving te krijgen.

Wat is pesten en cyberpesten?

Pesten

Pesten is gewelddadig en meestal herhaald gedrag van een of meerdere personen, met de bedoeling om de andere(n) schade (psychologisch, seksueel, lichamelijk of sociaal) toe te brengen. Wie wordt gepest, kan zich meestal niet verdedigen. Er is sprake van een ongelijke (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding tussen diegene die pest en diegene die wordt gepest.

Pesten kan verschillende vormen aannemen:

- verbaal pesten, bijvoorbeeld: kwetsende opmerkingen maken, schelden, dreigende taal gebruiken, haat zaaien;
- fysiek pesten, bijvoorbeeld: slaan, stampen, duwen;
- materieel pesten, bijvoorbeeld: materiaal van een andere leerling beschadigen of stelen;
- sociaal en relationeel pesten, bijvoorbeeld: uitsluiten, roddels of geruchten verspreiden.

Cyberpesten

Elektronische vormen van pesten noemen we 'cyberpesten':

- een webpagina of blog, waarop diegene die pest zich voordoet als iemand anders;
- het gebruik van iemands identiteit, om in zijn of haar naam online-inhoud en -berichten te verspreiden (bijvoorbeeld via Facebook);
- beledigende of grove commentaar online plaatsen over iemand of als reactie op iemands post;
- beledigende, kwetsende of bedreigende foto's, video's of persoonlijke gegevens van iemand, die worden gepost op een sociale netwerksite of -apps, doorgestuurd naar meerdere personen of gepubliceerd op een website die één of meer mensen kunnen raadplegen.

Conflict versus pesten

Kernelementen van pesten:

Een alledaags conflict wordt weleens verward met pesten. Nochtans zijn het twee totaal verschillende soorten gedrag.

Een conflict is een onenigheid of meningsverschil tussen twee of meer mensen met een gelijkaardige sociale status. De betrokkenen kunnen het hevig oneens zijn en emoties lopen soms hoog op.

Dat is allemaal niet het geval bij pesten. Daar is het belangrijkste doel om anderen te kwetsen en bestaat er een machtsonevenwicht tussen beide partijen. Pesten en conflicten vragen dus om een verschillende aanpak.

Plagen versus pesten

Plagen gebeurt meestal onder vrienden en vriendinnen die elkaar geen pijn willen doen. Als je geplaagd wordt, kun je er meestal de humor wel van inzien en merk je dat er niets kwaads mee bedoeld wordt. Wanneer je het plagen niet leuk meer vindt, kan je gewoon vragen om te stoppen. Het wordt pesten wanneer het opzettelijk bedoeld is om jou te kwetsen. Bovendien gebeurt het bij pesten ook nog eens regelmatig zonder dat je er iets tegen kunt doen.

Wie speelt welke rol bij pesten ?

Betrokkenen

Leerlingen kunnen in een peestsituatie verschillende rollen opnemen:

- de leerling die pest: hij of zij vertoont het pestgedrag;
- de gepeste leerling: hij of zij wordt gepest;
- de assistent van de leerling die pest: hij of zij volgt het voorbeeld van de leerling die pest;
- de passieve versterker van de leerling die pest: hij of zij moedigt het pesten aan door ermee te lachen, het toe te juichen;
- de verdediger of bondgenoot van de leerling die wordt gepest: hij of zij neemt het op voor de leerling die wordt gepest of probeert dat;
- de mogelijke verdediger of bondgenoot: hij of zij keurt het pesten af en vindt dat hij of zij zou moeten helpen – maar doet dat niet;
- de onverschillige toeschouwer: hij of zij ziet wat er gebeurt, maar denkt: het zijn mijn zaken niet;
- de buitenstaander: hij of zij staat volledig buiten de peestsituatie.

We vinden het belangrijk dat leerlingen veilig en op een eenvoudige manier de stap kunnen zetten van omstaanders naar verdedigers of bondgenoten van de leerling die wordt gepest, en dat ze hun geweten kunnen volgen als ze onrecht zien. Leerlingen moeten uiteraard hun eigen veiligheid niet op het spel zetten om de veiligheid van iemand anders te verzekeren.

Hoe worden leerlingen verdedigers of bondgenoten van de leerling die wordt gepest?

Klikken versus melden

Vele leerlingen zijn bang om pesterijen te melden omdat ze denken als klikspaan te worden gezien. “Klikken, dat doe je gewoonweg niet.” Dat horen kinderen van leeftijdsgenoten en volwassenen. Wat is nu eigenlijk het verschil tussen ‘klikken’ en ‘melden’? Onderstaand schema helpt om dat te verduidelijken:

Welke maatregelen neemt de school om pesten te vermijden?

Preventieve maatregelen

We proberen op school een klimaat te creëren waar leerlingen zich veilig, geborgen en geaccepteerd voelen. Hiermee hopen we het welbevinden van onze leerlingen te verhogen wat een positief effect heeft op de ontwikkeling en leervermogen van onze leerlingen. We werken aan een verbindend schoolklimaat waarin iedereen (niet alleen leerlingen, maar ook het voltallige schoolteam en ouders) voelt dat ze worden aanvaard en dat er naar hen wordt geluisterd.

We zetten volop in op activerende werkvormen en hebben aandacht voor diversiteit en teamvorming. We zijn van mening dat deze visie en werkwijze ertoe bijdraagt dat het pesten op school vermindert.

Start van het schooljaar

Bij de start van het schooljaar worden de leerlingen onthaald door hun klassenleraar. Er wordt van deze gelegenheid gebruik gemaakt om een aantal klasafspraken op te stellen over hoe klasgenoten met elkaar omgaan tijdens en buiten de lessen.

Activiteiten binnen de lessen

Groepswerken, activerende werkvormen, CLIL-didactiek (onderwijs in een niet-taalvak in een andere taal dan het Nederlands) zijn inherent aan een hedendaags en modern onderwijs. Leerlingen moeten vaker met elkaar werken waardoor ze leren om meer respect voor elkaar op te brengen. Tijdens deze activerende werkvormen moedigen de leraren de leerlingen aan om elkaars kwaliteiten te waarderen.

Activiteiten buiten de lessen

Met Midanimo-activiteiten en sportactiviteiten tijdens de pauzes vermijden we dat leerlingen zich vervelen waardoor zich minder vlug de stap tot pesten zetten.

We organiseren klasvormende activiteiten (sportdagen, excursies, buitenlandse reizen, uitwisselingsprojecten,...)

Leerlingen kunnen op dinsdagmiddag en donderdagmiddag werken in een ICT-lokaal of aan peer-tutoring doen (onderwijsmethodiek waarbij leerlingen de leerstof aan elkaar uitleggen) waardoor ze respect kunnen opbrengen voor elkaar.

Proactieve cirkels

Bij klassen waar het moeilijk loopt worden de communicatieve vaardigheden en het empathisch vermogen verstrekt door het organiseren van proactieve cirkels. De methodiek van proactieve cirkels focust op goede relaties tussen de klasgenoten (en leraar), laat leerlingen zelf afspraken maken, leert leerlingen spreken en vooral luisteren, creëert een verbondenheid waardoor conflicten (bv. roddel en pesten) minder snel de kop opsteken.

Overlegorganen

We betrekken verschillende overlegorganen (schoolraad, leerlingenraad) bij de uitwerking van dit Pest Actie Plan.

Respectvolle schoolomgeving

We stimuleren op school een sfeer waar er respect heerst voor elkaar en de schoolomgeving. We moedigen alle betrokken aan om de gevoelens en de behoeften van elkaar te respecteren maar eveneens zetten we in op de zelfontplooiing van elk individu (bv. door vaardigheden te ontwikkelen of attitudes te veranderen). Dit laatste bewerkstelligen we door de invoer van een attituderapport dat tijdens een feedbackgesprek besproken wordt.

Werkgroep “Pesten kan niet”

De werkgroep zorgt dat pesten op school bespreekbaar wordt. Met de werkgroep pogen we dat alle betrokkenen binnen de school aandacht hebben voor pesten. We voorzien een aantal activiteiten gedurende het schooljaar waar pesten rechtstreeks of onrechtstreeks behandeld wordt. De werkgroep bestaat uit leerlingen, leden van het studiemeester-opvoedersteam, leden van de leerlingenbegeleiding, leraren en directie.

Preventiecampagne

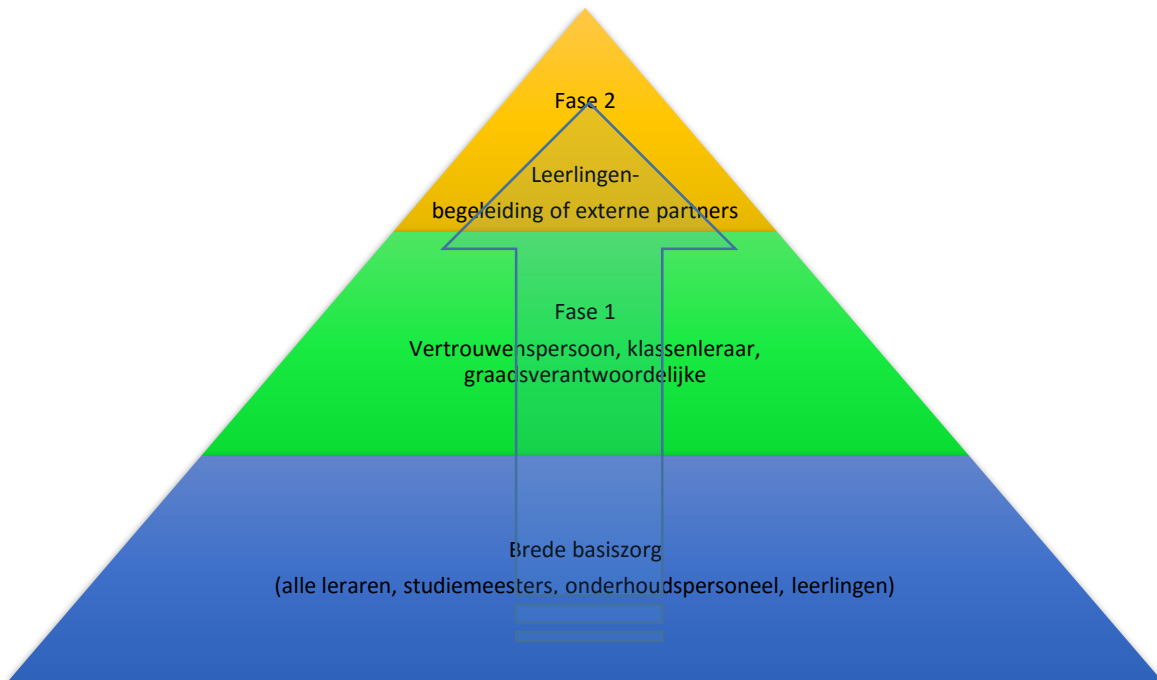
Via affiches maken we de leerlingen duidelijk dat pesten op school niet getolereerd wordt. Tijdens de instructiemomenten maakt de directie de leerlingen duidelijk dat pesten op onze school niet aanvaard wordt.

Zorgteam

Op school investeren we veel energie in zorg. De zorg beschouwen we als een continuüm met een brede basis. In de brede basiszorg bevinden zich alle leraren die oog hebben voor het welbevinden van elke leerling.

Leerlingen kunnen met hun zorgen steeds terecht bij de klassenleraren en graadverantwoordelijken. Deze vormen de eerste fase in het zorgcontinuüm. In de tweede fase spelen de leerlingenbegeleiding en het CLB een belangrijke rol voor leerlingen die te kampen hebben met grotere problemen. Doordat leerlingen met hun zorgen bij verschillende mensen terecht kunnen, vermindert de kans op pesterijen.

Stappenplan bij pesten

Melding (brede basiszorg)

Leraren, ouders, leerlingen, onderhoudspersoneel,... kunnen pesteringen vaststellen. We vinden het belangrijk dat wie pesten vaststelt zijn verantwoordelijkheid opneemt en onmiddellijk ingrijpt door de pesters aan te spreken en hen duidelijk maakt dat pesten niet kan.

Daarnaast is het ook belangrijk dat het pesten gemeld wordt. Om pesteringen te melden kan je terecht bij verschillende mensen.

Het eerste aanspreekpunt is de klassenleeraar. Wie niet weet wie de klassenleeraar is kan de pesteringen ook melden bij de studiemeesters, leerlingenbegeleiding of directie. Pesteringen kunnen ook via smartschool gemeld worden door een bericht te sturen naar de leerlingenbegeleiding.

Wie gepest wordt kan dit melden aan de klassenleeraar of aan een leraar waarin hij of zij het meest vertrouwen heeft (=vertrouwenspersoon).

Een leerling kan pesteringen melden zonder verder betrokken te worden in de verdere opvolging ervan.

Aanpak

Klassenleeraar en graadverantwoordelijke of andere vertrouwenspersoon (fase 1)

De klassenleeraar en graadverantwoordelijke worden altijd op de hoogte gebracht van pesteringen bij leerlingen waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Na melding zal de klassenleeraar of graadverantwoordelijke of een ander gekozen vertrouwenspersoon een gesprek hebben met de leerling die gepest wordt. Ze zullen vooral een luisterend oor zijn. De luistertechniek is vooral gericht op empowerment. Samen met de leerling wordt overlopen welke keuzes en mogelijkheden de leerling heeft en wordt er met de leerling besproken welke strategie eventueel doeltreffend kan zijn. Hierdoor krijgt de gepeste leerling hulp

om de persoonlijke controle terug te winnen. Indien er geoordeeld wordt dat de situatie te erg is, wordt de gepeste leerling doorverwezen naar de leerlingenbegeleiding. Er worden nooit stappen gezet waarmee de gepeste leerling niet akkoord gaat. Het gesprek gaat door in een veilige omgeving.

Welke stappen onderneemt de klassenleraar, graadverantwoordelijke of vertrouwenspersoon?

- Deze voert een empowermentgesprek met de leerling;
- deze gaat samen met leerling naar een oplossing zoeken;
- deze onderneemt nooit stappen waarmee leerling niet akkoord gaat;
- deze brengt leerlingenbegeleiding altijd op de hoogte. Een vertrouwenspersoon zal ook de klassenleraar en jaarverantwoordelijke op de hoogte brengen. Andere leraren die lesgeven aan de gepeste leerlingen worden enkel op de hoogte gebracht als de gepeste leerling daarmee akkoord gaat;
- deze noteert een kort verslag in LVS Privé (Het verslag kan enkel gelezen worden door de leerlingenbegeleiding en directie);
- deze kan gebruik maken van een registratiefiche die kan meegegeven worden met slachtoffer(s) om de feiten beter in kaart te brengen. De fiche kan je op smartschool downloaden;
- deze doet nadien navraag bij de leerling of het pesten gestopt is (= follow up).

Leerlingenbegeleiding en CLB (fase 2)

Wanneer pesterijen niet ophouden of de pesterijen al heel ernstig zijn wordt de leerlingenbegeleiding ingeschakeld.

De leerlingenbegeleiding nodigt de gepeste leerling uit en zoekt samen met de leerling naar een oplossing. De leerlingenbegeleiding trekt de kaart van herstelgericht werken en zal evt. de hulp van het CLB inroepen. Bij elke stap die de leerlingenbegeleiding zal zetten wordt steeds rekening gehouden met de wensen van de gepeste leerling. Concreet betekent dit dat één of meerdere van volgende acties (in afspraak met de gepeste leerling) genomen kunnen worden:

- de leerlingenbegeleiding voert een empowermentgericht gesprek met de leerling;
- de leerlingenbegeleiding voert een empowermentgericht gesprek met de gepeste leerling en de bondgenoten van de gepeste leerling;
- de leerlingenbegeleiding voert een gesprek met de leerling die pestgedrag vertoont waarbij verwezen wordt naar de gedragscode en het schoolreglement van de school;
- de leerlingenbegeleiding voert een gesprek met de leerling en de assistent van de gepeste die pestgedrag vertonen waarbij verwezen wordt naar de gedragscode en het schoolreglement van de school;
- de leerlingenbegeleiding voert een gesprek met de onverschillige toeschouwers met de vraag om een standpunt in te nemen in de pestproblematiek;
- de leerlingenbegeleiding voert een gesprek met de ouders van de leerling die gepest wordt;
- de leerlingenbegeleiding voert een gesprek met de ouders van de leerling die pestgedrag vertoont;
- de leerlingenbegeleiding voert een herstelgericht gesprek tussen pester en gepeste;
- de leerlingenbegeleiding doet nadien navraag bij de leerling of het pesten gestopt is (= follow up).

De leerlingenbegeleiding zal steeds de klassenleraar en jaarverantwoordelijke op de hoogte houden over de evolutie in de aanpak. Andere leraren die lesgeven aan de gepeste leerlingen worden enkel op de hoogte gebracht als de gepeste leerling daarmee akkoord gaat.

Externen

In extreme gevallen (bv. stalking, fysieke bedreiging of fysiek geweld, erge vorm van cyberpesten, ...) of wanneer het pesten voorkomt in de privésfeer waarbij mensen betrokken zijn die geen deel uitmaken van de school kan de leerlingenbegeleiding externe instanties (bv. Child Focus, politie) inschakelen om de extreme vorm van pesten te doen stoppen. Ook hier wordt steeds de wens van de gepeste leerling gevolgd.

Sanctioneren

Wanneer, ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen, de pester volhardt in zijn gedrag en de pesterijen blijven aanhouden gaat de school over tot sanctioneren door de leerling een dag te verwijderen uit de les. Deze ordemaatregel kan enkel genomen worden nadat de gepeste leerling het eens was dat de leerling die pest door de leerlingenbegeleiding uitgenodigd wordt voor een gesprek. De leerling die pest moet eerst bewust zijn van zijn daden en de kans krijgen om onder begeleiding zijn pestgedrag te doen stoppen.

Wanneer na de genomen ordemaatregel de pester koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school gaat dan over tot tuchtmaatregelen zodat de veiligheid van de overige leerlingen gegarandeerd blijft. De directie kan wel beslissen om in geval van extreme pesterijen onmiddellijk over te gaan tot een sanctie.